

Nr 629

Av herr **Nilsson, Ferdinand, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 99, angående yrkesutbildningen på trädgårdsområdet och stödet till trädgårdsnäringens rationalisering, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 757 i Andra kammaren)

I proposition nr 99 till innevarande års riksdag framlägges förslag till förbättrat stöd för landets trädgårdsnäring. Denna näring bedrivs inom olika delar av landet dels som särskild näring, dels även i viss omfattning i form av specialodlingar i samband med annan produktion. Det har också framstått såsom ett önskemål att bereda trädgårdsnäringen ett med jordbruksstödet likvärdigt stöd.

Trädgårdsnäringen har en betydelsefull uppgift att genom inhemsk produktion åt folkhushållet säkerställa tillgång på för folkhälsan viktiga livsmedel. För handelsbalansen är det likaledes av värde att genom den svenska produktionen göra en import onödig som tär på valutatillgångarna och påverkar penningvärdet. I remissyttrande i anledning av ett betänkande av jordbruksupplysningskommittén (SOU 1960: 39) avseende rådgivningsverksamheten på jordbrukets område framhåller 1958 års trädgårdsutredning att inom landet för framtiden kan beräknas ett vidgat avsättningsutrymme för grönsaker, blommor, frukt och bär.

Vad som motiverar förbättrade åtgärder till stöd för denna näring är att den hotas av en alltjämt mer skärpt konkurrens utifrån. Inom olika länder pågår målmedvetna strävanden att rationalisera och effektivisera därvarande produktion av trädgårdsprodukter. Den inom sextatsmarknaden åsyftade successiva begränsningen av de handelspolitiska hindren för avsättning av dessa länders produktion av trädgårdsalster förorsakar även att man sedan några år tillbaka kan räkna med en fortskridande aktivisering av exporthandeln med trädgårdsprodukter därifrån. Trädgårdsutredningen anför att den härmed sammanhängande snabba aktiviseringsprocessen beträffande produktion och distribution återverkar även på förhållandena utanför denna statsgrupp.

Situationen för svensk trädgårdsodling förvärras ytterligare i mån som vårt lands handelspolitik så bedrivs, att man för att gynna och bereda förbättrade förhållanden på exportmarknaden för andra delar av näringslivet gör medgivanden och eftergifter vilka går ut över den företagsamhet som inriktat sig väsentligen på att tillgodose hemmamarknaden. Detta kan kom-

ma att få verkningar icke minst för trädgårdsnäringen. Sålunda har allvarliga farhågor kommit till synes angående de skärpta svårigheter som för trädgårdsnäringen kan vållas av statsmakternas åtgärder som kan komma att aktualiseras vid en anknytning i någon form av svenskt näringsliv till den s.k. EFTA-alliansen. Även kommerskollegium betonar konsekvenserna beträffande förändringar i konkurrensförhållanden som en anknytning till en större marknad kan medföra. Därigenom kan vållas betydande anpassningssvårigheter med hänsyn till vanskligheten att nu bedöma hur långt gående verkningarna kan bli av en ifrågasatt avveckling av det gränsskydd trädgårdsnäringen åtnjuter.

Trädgårdsutredningen anför emellertid i betänkande om trädgårdsnäringens rationalisering (stencil 1961) att produktionen vid en del av de svenska företagen inom näringen i olika avseenden beträffande resultaten kan mäta sig med de bästa företagen i ledande exportländer. Beträffande andra företag åter angavs emellertid att de endast efter en genomgripande rationalisering kan hävda sig vid en skärpt konkurrens.

Att anslutningen till en stormarknad kan vara till gagn för viss svensk industri lär ingen förneka. Men lika obestridligt är att betydande delar av näringslivet som väsentligen producerar för hemmamarknaden skulle kunna få hård känning av just samma åtgärder. Det framstår därför som ett skäligt rättvisekrav att sådana skadeverkningar kompenseras eller förebygges genom statligt stöd.

På grundvalen av inom trädgårdsutredningen utarbetade förslag har i proposition nr 99 framlagts förslag bl. a. syftande till att möjliggöra en förbättrad rationalisering av företag som skadas av en sådan handelspolitik. Erfarenheten torde få utvisa i vad mån den behöver ytterligare utbyggas för att motverka exempelvis konsekvenserna i ogynnsam riktning av någon form av anknytning till EFTA-marknaden. Beträffande ramen för de statliga garantilånen har emellertid en nedprutning av utredningens förslag gjorts som icke framstår som motiverad och som redan nu bör kunna avhjälpas. Förslaget innebär avsevärt förbättrade lånevillkor, maximibeloppet för garantilån har fixerats till 100 000 kr. samt kan i särskilda fall efter beslut av Kungl. Maj:t höjas ytterligare, amorteringstiden har utsträckts till att kunna uppgå till 20 år och den första amorteringen förlagts till lånets fjärde år. Detta gör att lånen kan bli till stort gagn för många om blott pengarna räcker. Utredningen har föreslagit att ramen för sådana statliga garantier vidgas från 2 milj. kr. till 4 milj. kr. men propositionens förslag stannar vid 3 milj. kr. Denna beskärning måste påverka möjligheterna att genomföra den avsedda ur vissa synpunkter brådskande upprustningen av åtskilliga trädgårdsföretag för att stärka deras konkurrenskraft.

Under återopandande av ovan anförda synpunkter föreslås,

att riksdagen måtte besluta att under budgetåret 1962/63

statlig kreditgaranti må beviljas som stöd för trädgårdsnäringsens intill ett sammanlagt lånebelopp av 10 milj. kr. varav intill 4 milj. kr. för lån avseende trädgårdsnäringsens rationalisering och intill 6 milj. kr. för uppförande av lagerhus m. m. jämte auktionslokaler för trädgårdsprodukter m.m. dock med rätt för Kungl. Maj:t att eventuellt medge jämkning i beloppens fördelning; ävensom

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att vid förhandlingar angående handelsavtal trädgårdsnäringsens intressen måtte tillvaratagas med hänsyn dels till behovet av en inhemsk produktion av för folkhälsan och folkförsörjningen viktiga trädgårdsprodukter, dels även odlarnas anspråk på skälig lönsamhet för produktionen genom lämpliga åtgärder tillgodoses.

Stockholm den 28 mars 1962

Ferdinand Nilsson
i Kungsängen

Ivan Svanström

Ernst W. Olsson

G. Elofsson

Georg Carlsson
